

Η μεταμόρφωση του Χριστού και η σημασία της για μας

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία / Θεολογία και Ζωή / Ορθόδοξη πίστη](#)

Η Μεταμόρφωση δεν είναι από τις εορτές που το περιεχόμενό τους μπορεί να εξαντληθεί στην ανάμνηση ενός γεγονότος. Η ευρύτητα του εορτασμού είναι ανάλογη και με το θεολογικό και σωτηριολογικό περιεχόμενο της εορτής. Η Εκκλησία έθεσε τη Μεταμόρφωση του Χριστού εορτολογικά στο κέντρο του διαστήματος από το Πάσχα μέχρι τα Χριστούγεννα. Χονδρικά μεσολαβεί περίπου

το ίδιο διάστημα -τέσσερις μήνες- ανάμεσα στις τρεις μεγάλες Δεσποτικές εορτές.

Η Μεταμόρφωση, μαζί με την Ενανθρώπιση και το Πάσχα, είναι ένας από τους πνευματικούς σταθμούς της ανθρώπινης πορείας μέσα στο χρόνο. Κι αυτό δείχνει πως η Εκκλησία δεν θεώρησε ποτέ τη Μεταμόρφωση ως ένα απλό θαύμα, αλλά ως μία πράξη του Χριστού της ίδιας σημασίας για την σωτηρία μας με την Ενσάρκωση και την Ανάσταση. Γι' αυτό πρόταξε την νηστεία, γι' αυτό περικύκλωσε την κυρία ημέρα της εορτής με προεόρτια και μεθέορτα.

Μια και τόσο μεγάλη είναι η εορτή, καλό θα είναι να μιλήσουμε λίγο για το νόημά της, έτσι που ο εορτασμός μας να έχει μια σωστή θεμελίωση και να μην εξαντλείται στην τήρηση των πατροπαράδοτων εθίμων.

Η Μεταμόρφωση του Χριστού είναι ένα επεισόδιο από την επίγεια δράση του, που

έλαβε χώρα λίγο πριν από την πορεία του προς την Ιερουσαλήμ, πορεία που απέληξε στο Πάθος και την Ανάσταση. Μαζί με την Βάπτισμα έχει κοινή την αποκάλυψη της αγίας Τριάδος. Μαζί με την Ανάσταση έχει κοινή την αποκάλυψη της δόξας του Θεού. Μαζί με την Πεντηκοστή έχει κοινή την δημιουργική επενέργεια του Παρακλήτου.

Είναι αποκάλυψη του Θεού προς τον άνθρωπο η Μεταμόρφωση, που βοηθά στη σωτηρία μας με τη σωστή θεογνωσία και ανθρωπογνωσία που παρέχει. Αποκαλύπτεται σ' αυτήν ποιός είναι ο Χριστός, αλλά συγχρόνως και ποιός είναι ο άνθρωπος και που βαδίζει η ιστορία μας. Αυτά τα τρία σημεία θα δούμε στη συνέχεια -χωρίς φυσικά και να εξαντλούμε το νόημά της.

Μας δείχνει η Μεταμόρφωση ποιός είναι ο Χριστός. Πολλοί σύγχρονοί μας έχουν για τον Χριστό την πλανημένη αντίληψη πως είναι ένας μεγάλος δάσκαλος ή ένας ηθικολόγος. Η Μεταμόρφωσή του όμως αποκαλύπτει ότι είναι Υιός του Θεού. Η αλλαγή της μορφής του, το θεϊκό άκτιστο φως που το περιτριγύρισε, η ουράνια φωνή του Πατρός που μαρτύρησε για τη θεϊκή του φύση, όλα δείχνουν ότι είναι Θεός. Μπορεί να έζησε ανάμεσά μας με την μορφή δούλου, μπορεί από αγάπη για μας να υπέμεινε το σταυρικό θάνατο, δεν παύει όμως ούτε στιγμή να είναι ο Λόγος του Θεού που ενανθρώπησε, δίδαξε, έπαθε και αναστήθηκε από απέραντη αγάπη για το πλάσμα του, τον άνθρωπο. Επειδή είναι Θεός, γι' αυτό είναι και σωτήρας μας. Επειδή είναι Θεός, γι' αυτό τα λόγια του και η ζωή του είναι δεσμευτικά για τους πιστούς. Επειδή είναι Θεός, γι' αυτό η ζωή και το έργο του είναι το κέντρο της πίστεώς μας.

Δεν είναι μόνο Θεός όμως ο Χριστός. Είναι και άνθρωπος, τέλειος άνθρωπος, ο πρώτος αληθινός άνθρωπος στην ιστορία του γένους μας. Είναι ο νέος Αδάμ, που συνομιλεί και πάλι με τον Θεό και Πατέρα, όπως ο παλαιός Αδάμ στον Παράδεισο. Είναι όμως πολύ παραπάνω από τον παλαιό, τον πρώτο Αδάμ ο Χριστός. Γιατί έχει ένα καινούριο γνώρισμα, που δεν μπόρεσε να αποκτήσει εκείνος, την ομοίωση με τον Θεό. Και ως άνθρωπος ο Χριστός είναι όμοιος με τον Θεό. Γιατί με την απόλυτη υπακοή του έγινε όμοιος με τον Λόγο, με τη θεϊκή φύση του. Η θέλησή του η ανθρώπινη ακολούθησε από την πρώτη στιγμή και μέχρι την ώρα του θανάτου τη θεϊκή του θέληση. Η επιθυμία του η ανθρώπινη ήταν ταυτισμένη με τη θεϊκή επιθυμία του. Έτσι έγινε και ως άνθρωπος αυτό που ήταν ως Θεός: Υιός του Θεού. Αυτό ακριβώς είναι που μας δίνει τη δυνατότητα της σωτηρίας, ότι δηλ. ο Χριστός θέωσε την ανθρώπινη φύση μας.

Ανέλαβε να κάνει ό,τι δεν κατόρθωσε ο παλαιός Αδάμ, να κάνει τον άνθρωπο υιό του Θεού με τη θέωση της φύσεώς του. Θεός αληθινός και άνθρωπος αληθινός αποκαλύπτεται κατά τη Μεταμόρφωσή του ο Χριστός. Θεός αληθινός, γιατί το

μαρτυρεί η ουράνια φωνή και ο ερχομός του Μωυσή και του Ηλία. Θεός αληθινός, όπως το δείχνει η στάση των μαθητών του και η έκπληξή τους. Άνθρωπος αληθινός όπως το δείχνει η αλλαγή της μορφής του, όταν αποκαλύφθηκε στη θεωμένη μορφή της. Άνθρωπος αληθινός, όπως ήταν και πριν και μετά από τη Μεταμόρφωση ανάμεσά μας.

Μας αποκαλύπτει έτσι η Μεταμόρφωση του Χριστού και την αληθινή φύση του ανθρώπου. Γνωρίζοντας από κοντά την θεωμένη φύση του Χριστού, όπως αποκαλύφθηκε κατά την ένδοξη εμφάνισή του στο όρος Θαβώρ, μαθαίνουμε συγχρόνως και τη δική μας αληθινή φύση. Δεν ήμαστε αυτό που με τόση ευκολία και ευπιστία νομίζομε. Δεν είναι η αληθινή φύση μας αυτή που θεωρούμε πραγματικότητα με βάση την καθημερινή εμπειρία. Αυτά όλα φαίνονται, μα δεν είναι αληθινά, γιατί δεν εκφράζουν την βούληση του Θεού για το γένος μας, όταν το έπλασε. Ίσως μιλήσει κάποιος για πραγματικότητα. Είναι όμως, αληθινά πραγματικότητα το μίσος, το άγχος, ο φόβος του θανάτου, τα κόμπλεξ, η αποξένωση από τον συνάνθρωπο; Είναι στ' αλήθεια πραγματικότητα οι καυγάδες, η ζήλεια, ο πόλεμος και η διαμάχη ανάμεσα στους ανθρώπους, που ο Θεός έπλασε για να 'ναι αδελφοί; Η απάντηση της Μεταμορφώσεως είναι μονοσήμαντη: όχι, δεν είναι αυτή η ανθρώπινη φύση, όπως την θέλει και την έπλασε ο Θεός. Η πραγματικότητα είναι η αλήθεια που παρουσιάστηκε ζωντανή στον κόσμο με τον Χριστό. Είναι η πραγματικότητα του Χριστού. Αυτός έδειξε ποιός είναι ο αληθινός άνθρωπος.

Η αληθινή ανθρώπινη ύπαρξη είναι όμως δυνατή μέσα στο κοινωνικό σύνολο, μέσα στα πλαίσια της ανθρώπινης ιστορίας. Κι αυτό μας το θυμίζουν τα πρόσωπα που παρίστανται στη Μεταμόρφωση. Την μέχρι τότε πορεία του ανθρώπου τη θυμίζουν ο Μωϋσής και ο Ηλίας. Ο μεγάλος νομοθέτης και ο Προφήτης που μετατέθηκε ζωντανός κοντά στο Θεό μέσα στο πύρινο άρμα της θεϊκής δόξας. Αυτοί είναι όσοι βάδισαν συνειδητά προς τον Χριστό, όσοι έζησαν προσμένοντας τη δόξα του. Και κοντά σ' αυτούς οι τρεις Απόστολοι, οι εκπρόσωποι της Εκκλησίας. Αυτοί προγεύονται την τελική δόξα. Ζουν από τώρα κιόλας, από το παρόν την αλλαγή που προσμένει όλους τους πιστούς στο μέλλον. Παίρνουν από τώρα μια γεύση της θαυμαστής αλλαγής. Για να μπορούν να μαρτυρήσουν μέσα στον κόσμο για τη θεϊκή δωρεά. Για να έχουν καθαρή την αίσθηση και να μη ξεγελιούνται από τα ψεύτικα φώτα του παρόντος. Για να φωτίσουν τους άλλους με το άκτιστο φως που την ομορφιά του πρώτοι οι ίδιοι δοκίμασαν. Βλέπουν οι Απόστολοι τον Χριστό «εν ετέρα μορφή», για να πάρουν μια ιδέα πώς θα γίνουν και οι ίδιοι, αλλά και όλοι οι πιστοί στο τέλος των καιρών, όταν το φως της παρουσίας του Θεού θα φωτίζει τον κόσμο. Για τον Μωϋσή και τον Ηλία η Μεταμόρφωση είναι η ώρα που εκπληρώνεται η προσδοκία τους. Για τους τρεις Αποστόλους και για μας είναι η

στιγμή που ανοίγει ένα παράθυρο στον μελλούμενο κόσμο.

Αυτό το τελευταίο σημείο αξίζει να το δούμε από πιο κοντά. Ζούμε καθημερινά τις κραυγαλέες επαγγελίες διαφόρων ιδεολογιών για το μέλλον. Τη δική μας άποψη, τη χριστιανική τη δίνει η Μεταμόρφωση. Όχι με θεωρίες και λόγια, αλλά με μια αποκαλυπτική πράξη του Θεού.

Το τέλος του δρόμου μας δεν απολήγει σε μια υλική άνεση, όπως υποστηρίζουν παλαιοί και νέοι, θρησκευόμενοι ή άθεοι, χιλιαστές. Δεν βρίσκονται σ' ένα συμπόσιο με υλικά αγαθά οι τρεις Απόστολοι. Δεν είναι η υλική ευημερία που τους θαμπώνει ούτε η τεχνολογική ανάπτυξη που τους εμπνέει αυτή τη στιγμή. Είναι χαρακτηριστικό ότι δεν σκέπτονται τί θα φάνε ή τί θα ντυθούν ή πού θα μείνουν. Τους αρκεί να κάνουν μια σκηνή -κι αυτήν όχι για τον εαυτό τους! Η ευτυχία τους δεν βρίσκεται στην ύλη, αλλά στην πνευματική αγαλλίαση, στη θέα του ακτίστου θεϊκού φωτός που τους περιβάλλει. Κι εδώ φαίνεται πόσο είχαν καταλάβει σωστά το νόημα της αποκαλύψεως του Θεού εν Χριστώ. Ο άνθρωπος ζητεί στην Κυριακή προσευχή να έλθει η βασιλεία του Θεού, να γίνει το θέλημά Του, να αγιαστεί το όνομά Του πάνω στη γη. Αυτά όλα μπορούν να συνοψισθούν στην αποκάλυψη της δόξας του Θεού. Κι αυτή τη δόξα την είχαν μπροστά στα μάτια τους οι μαθητές, όταν είδαν το φως της να λάμπει γύρω στον μεταμορφωμένο Χριστό. Τί άλλο ήθελαν; Είχαν κιόλας το πλήρωμα κάθε ανθρώπινης επιθυμίας...

Στο τέλος του δρόμου μας δεν βρίσκεται ούτε η ηθική πληρότητα ούτε η ολοκλήρωση της προσωπικότητας του ανθρώπου, με την έννοια που τους δίνομε συνήθως. Κάτι τέτοιο είναι καθαρά ανθρώπινο όνειρο, που βασίζεται στην ψευδαίσθηση του ανθρώπου, ότι μπορεί τάχα από μόνος του να φτάσει σ' ένα τέλος. Η Μεταμόρφωση όμως δείχνει ότι ένας παρόμοιος δρόμος δεν οδηγεί πουθενά. Δεν αποκαλύπτεται το άκτιστο φως σε ηθικά τέλειους ανθρώπους σαν αμοιβή ούτε είναι το επιστέγασμα της ολοκληρώσεως της προσωπικότητάς των. Οι μαθητές του Χριστού δεν είναι τέλειοι με τα μέτρα των ηθικολόγων, παλαιών και συγχρόνων. Είναι απλά άνθρωποι, που ο Θεός τους δέχεται όπως είναι, με μόνο κριτήριο την απλότητα της καρδιάς των που φλέγεται από αγάπη για τον Χριστό. Αυτό είναι το μοναδικό προσόν του ανθρώπου, που στη συνέχεια μεταμορφώνει και αλλάζει ριζικά το άγιο Πνεύμα.

Αυτό σημαίνει όμως ευθύνη και ελπίδα συνάμα για τον καθένα μας. Ελπίδα, γιατί πάντα μας προσμένει ο Θεός, για να μας αποκαλύψει με τη δύναμη του ακτίστου φωτός του τον καινούριο κόσμο και να μας μεταμορφώσει σε πολίτες της βασιλείας του. Ευθύνη, γιατί από τη δική μας αγάπη για τον Θεό και τον Κύριο Ιησού εξαρτάται η σωτηρία μας και η μετοχή μας στην δόξα του Θεού.

Το φως του Θαβώρ δεν περιορίστηκε στους τρεις Αποστόλους. Από την ημέρα της

Πεντηκοστής καταυγάζει την Εκκλησία του Χριστού και σκορπίζεται στον κόσμο με την παρουσία των αγίων του. Δικό μας καθήκον και δική μας χαρά και ελπίδα είναι να δοκιμάσουμε την αγαλλίαση της δόξας του Θεού με τη δική μας προσωπική μετοχή σ' αυτή την θεϊκή αποκάλυψη.